

ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP TRONG DẠY HỌC ĐỌC HIỂU VĂN BẢN HÀI KỊCH Ở LỚP 8

Nguyễn Thị Duyên
Trường THCS Đức Giang

Tóm tắt: Bài báo tập trung nghiên cứu việc xây dựng và sử dụng công cụ đánh giá kết quả học tập trong dạy học đọc hiểu văn bản hài kịch ở lớp 8 theo định hướng Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Trên cơ sở đặc trưng thể loại hài kịch và yêu cầu phát triển năng lực học sinh, tác giả đề xuất quy trình xây dựng công cụ đánh giá gồm 5 bước: xác định mục đích và nội dung đánh giá; lựa chọn công cụ phù hợp; thiết kế công cụ đánh giá; chỉnh sửa, hoàn thiện công cụ; và tổ chức đánh giá trong dạy học. Các công cụ như câu hỏi đọc hiểu, bảng kiểm, phiếu học tập và rubric được nhấn mạnh nhằm đảm bảo đánh giá toàn diện cả kiến thức, kỹ năng và năng lực vận dụng của học sinh. Kết quả nghiên cứu góp phần nâng cao chất lượng kiểm tra đánh giá môn Ngữ văn, đồng thời hỗ trợ đổi mới phương pháp dạy học đọc hiểu văn bản văn học ở trường trung học cơ sở theo hướng phát triển năng lực.

Từ khóa: Đánh giá kết quả học tập; đọc hiểu văn bản; hài kịch; Ngữ văn lớp 8; công cụ đánh giá; phát triển năng lực.

EVALUATING LEARNING OUTCOMES IN TEACHING READING COMPREHENSION OF COMEDY TEXTS IN GRADE 8

Abstract: This paper focuses on researching the construction and use of assessment tools in teaching reading comprehension of comedy texts in grade 8, following the 2018 General Education Program guidelines. Based on the characteristics of the comedy genre and the requirements for developing students' competencies, the author proposes a five-step process for building assessment tools: identifying the purpose and content of the assessment; selecting appropriate tools; designing the assessment tools; revising and perfecting the tools; and organizing the assessment in teaching. Tools such as reading comprehension questions, checklists, worksheets, and rubrics are emphasized to ensure comprehensive assessment of students' knowledge, skills, and application abilities. The research results contribute to improving the quality of assessment in Literature, and support the innovation of teaching methods for reading comprehension of literary texts in junior high schools towards competency development.

Keywords: Assessment of learning outcomes; reading comprehension; comedy; Literature Grade 8; assessment tools; competency development.

Nhận bài: 15/04/2026

Phản biện: 15/05/2026

Duyệt đăng: 18/05/2026

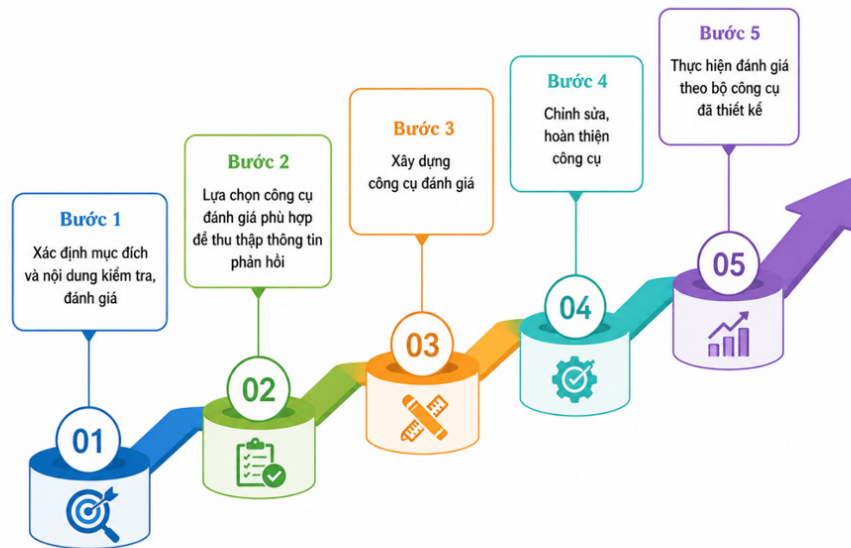
I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, đánh giá kết quả học tập được xác định là một thành tố quan trọng của quá trình dạy học, góp phần thúc đẩy sự phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh. Đối với môn Ngữ văn, hoạt động đánh giá không chỉ nhằm xác định mức độ tiếp thu kiến thức mà còn hướng đến việc đánh giá năng lực đọc hiểu, tư duy phản biện, cảm thụ văn học và khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Trong đó, văn bản hài kịch là một thể loại mới được đưa vào chương trình Ngữ văn lớp 8, đòi hỏi học sinh phải nhận diện được các yếu tố đặc trưng như tình huống gây cười, xung đột kịch, ngôn ngữ đối thoại và ý nghĩa phê phán, giáo dục của tác phẩm. Tuy nhiên, thực tiễn dạy học cho thấy việc xây dựng và sử dụng các công cụ đánh giá đọc hiểu văn bản hài kịch còn gặp nhiều khó khăn do giáo viên chưa có quy trình cụ thể và hệ thống tiêu chí phù hợp. Vì vậy, việc nghiên cứu các bước xây

dựng công cụ đánh giá trong dạy học đọc hiểu văn bản hài kịch ở lớp 8 là cần thiết, góp phần nâng cao chất lượng đánh giá, bảo đảm tính khách quan, chính xác và phù hợp với yêu cầu phát triển năng lực học sinh.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Để đánh giá hiệu quả năng lực đọc hiểu văn bản hài kịch của học sinh lớp 8, giáo viên không thể chỉ dựa vào những câu hỏi kiểm tra mang tính tái hiện kiến thức. Đặc trưng của văn bản hài kịch đòi hỏi học sinh phải biết nhận diện tình huống gây cười, xung đột kịch, ngôn ngữ đối thoại, hành động nhân vật, đồng thời hiểu được ý nghĩa phê phán và giá trị nhân văn ẩn sau tiếng cười. Vì vậy, việc xây dựng công cụ đánh giá cần được tiến hành theo một quy trình khoa học, bảo đảm sự thống nhất giữa mục tiêu dạy học, yêu cầu cần đạt, nội dung văn bản và biểu hiện năng lực đọc hiểu của học sinh.

Biểu đồ 1. Các bước xây dựng công cụ đánh giá trong dạy học đọc hiểu văn bản hài kịch lớp 8

Bước 1. Xác định mục đích và nội dung kiểm tra, đánh giá

Trước khi thiết kế bất kì công cụ đánh giá nào, giáo viên cần trả lời câu hỏi: đánh giá để làm gì và đánh giá nội dung nào trong quá trình đọc hiểu văn bản hài kịch? Đây là bước nền tảng, quyết định hướng đi của toàn bộ quá trình xây dựng công cụ.

Trong dạy học đọc hiểu văn bản hài kịch ở lớp 8, mục đích đánh giá không chỉ nhằm kiểm tra việc học sinh có nhớ nội dung văn bản hay không, mà quan trọng hơn là xác định mức độ hình thành năng lực đọc hiểu thể loại. Giáo viên cần làm rõ học sinh có nhận biết được đặc điểm của văn bản hài kịch không; có phân tích được tình huống gây cười, xung đột kịch, lời thoại, hành động nhân vật không; có hiểu được tiếng cười trong văn bản hướng tới phê phán điều gì không; và có biết liên hệ, vận dụng bài học từ văn bản vào đời sống hay không.

Nội dung đánh giá vì vậy cần bám sát yêu cầu cần đạt của chương trình Ngữ văn lớp 8, đồng thời gắn với đặc trưng thể loại hài kịch. Nếu mục đích đánh giá được xác định rõ, giáo viên sẽ tránh được tình trạng ra câu hỏi chung chung, thiên về ghi nhớ máy móc, chưa phản ánh đúng năng lực đọc hiểu của học sinh.

Bước 2. Lựa chọn công cụ đánh giá phù hợp để thu thập thông tin phản hồi

Sau khi xác định được mục đích và nội dung đánh giá, vấn đề đặt ra là giáo viên cần sử dụng công cụ nào để thu thập được thông tin chính xác, đầy đủ và có giá trị về kết quả học tập của học sinh. Mỗi công cụ đánh giá có ưu thế riêng, do đó việc lựa chọn công cụ cần phù hợp với mục tiêu đánh giá, nội dung bài học và hình thức tổ chức dạy học.

Đối với dạy học đọc hiểu văn bản hài kịch, giáo viên có thể sử dụng câu hỏi đọc hiểu, phiếu học tập, bảng kiểm, thang đánh giá, rubric, phiếu quan sát hoặc sản phẩm học tập của học sinh. Ví dụ, câu hỏi đọc hiểu phù hợp để đánh giá khả năng nhận biết, phân tích và lí giải văn bản; bảng kiểm có thể dùng để theo dõi mức độ tham gia thảo luận nhóm; phiếu quan sát giúp giáo viên nhận diện biểu hiện của học sinh khi đọc phân vai, diễn xuất hoặc trao đổi về tình huống kịch; rubric phù hợp để đánh giá các nhiệm vụ phức hợp như trình bày cảm nhận, sân khấu hóa một đoạn hài kịch hoặc viết đoạn văn phân tích tiếng cười trong tác phẩm.

Việc lựa chọn công cụ không nên đơn lẻ mà cần có sự kết hợp linh hoạt. Sự kết hợp này giúp giáo viên đánh giá được cả quá trình và kết quả, cả kiến thức văn học và năng lực vận dụng, cả sản phẩm cá nhân và hoạt động hợp tác của học sinh.

Bước 3. Xây dựng công cụ đánh giá

Khi đã lựa chọn được loại công cụ phù hợp, giáo viên tiến hành thiết kế công cụ đánh giá cụ thể. Đây là bước trung tâm của quy trình, đòi hỏi giáo viên phải chuyên hóa mục tiêu đánh giá thành các tiêu chí, chỉ báo, câu hỏi hoặc nhiệm vụ học tập có thể quan sát và đo lường được.

Với câu hỏi đọc hiểu, giáo viên cần xây dựng hệ thống câu hỏi theo các mức độ: nhận biết, thông hiểu, vận dụng và vận dụng cao. Ở mức nhận biết, học sinh có thể xác định nhân vật, tình huống, lời thoại hoặc sự việc chính trong văn bản. Ở mức thông hiểu, học sinh cần lí giải được vì sao tình huống đó gây cười, lời thoại đó thể hiện đặc điểm nào của nhân vật. Ở mức vận dụng, học sinh có thể liên hệ tiếng cười trong văn bản với những hiện tượng trong đời sống. Ở mức vận dụng cao, học sinh có thể đánh giá ý nghĩa phê phán của

tác phẩm hoặc sáng tạo một tình huống đối thoại mang màu sắc hài kịch.

Với rubric, giáo viên cần xác định rõ các tiêu chí đánh giá như: hiểu nội dung văn bản, nhận diện đặc trưng thể loại hài kịch, phân tích nhân vật và xung đột kịch, lí giải ý nghĩa tiếng cười, trình bày quan điểm cá nhân, hợp tác trong hoạt động nhóm. Mỗi tiêu chí cần được mô tả theo các mức độ cụ thể, chẳng hạn: tốt, đạt, cần cố gắng; hoặc mức 4, mức 3, mức 2, mức 1. Các mô tả phải rõ ràng, tránh chung chung để giáo viên dễ sử dụng và học sinh hiểu được mình cần đạt điều gì.

Bước 4. Chỉnh sửa, hoàn thiện công cụ

Một công cụ đánh giá dù được thiết kế công phu vẫn cần được rà soát và điều chỉnh trước khi sử dụng chính thức. Bước này giúp bảo đảm công cụ có tính chính xác, phù hợp, khả thi và công bằng đối với học sinh.

Giáo viên cần xem xét lại sự thống nhất giữa mục tiêu đánh giá, nội dung đánh giá và hình thức công cụ. Các câu hỏi có đúng trọng tâm không, có phù hợp với trình độ học sinh lớp 8 không, có quá dễ hoặc quá khó không, có tạo cơ hội cho học sinh thể hiện năng lực đọc hiểu không. Với rubric hoặc bảng kiểm, giáo viên cần kiểm tra xem tiêu chí đã rõ chưa, mức độ đánh giá có phân biệt được năng lực học sinh không, cách diễn đạt có dễ hiểu không.

Ở bước này, giáo viên có thể trao đổi với tổ chuyên môn, đồng nghiệp hoặc thử nghiệm công cụ trên một nhóm học sinh nhỏ để phát hiện những điểm chưa hợp lí. Việc chỉnh sửa không chỉ là sửa lỗi hình thức mà còn là quá trình nâng cao chất lượng học thuật và tính thực tiễn của công cụ đánh giá.

Bước 5. Thực hiện đánh giá theo bộ công cụ đã thiết kế

Sau khi công cụ được hoàn thiện, giáo viên tiến hành tổ chức đánh giá trong quá trình dạy học. Đây là bước kiểm chứng giá trị thực tế của công cụ và cũng là cơ sở để giáo viên thu thập thông tin phản hồi về hoạt động học tập của học sinh.

Khi thực hiện đánh giá, giáo viên cần hướng dẫn rõ yêu cầu, tiêu chí và cách thức thực hiện để học sinh hiểu nhiệm vụ. Việc đánh giá cần được

tiến hành khách quan, công bằng, khuyến khích học sinh tự đánh giá và đánh giá lẫn nhau. Đối với văn bản hài kịch, giáo viên nên tạo điều kiện để học sinh thể hiện năng lực qua nhiều hình thức như trả lời câu hỏi, thảo luận nhóm, đọc phân vai, trình bày cảm nhận, viết đoạn phân tích hoặc thực hiện sản phẩm sáng tạo.

Kết quả đánh giá không chỉ dùng để cho điểm mà còn là căn cứ để điều chỉnh hoạt động dạy học. Nếu nhiều học sinh chưa lí giải được ý nghĩa tiếng cười, giáo viên cần tăng cường hoạt động phân tích tình huống kịch. Nếu học sinh còn lúng túng khi nhận diện xung đột kịch, giáo viên cần bổ sung nhiệm vụ đọc hiểu theo đặc trưng thể loại. Như vậy, đánh giá trở thành một phần của quá trình dạy học, góp phần hỗ trợ học sinh phát triển năng lực đọc hiểu một cách bền vững.

III. KẾT LUẬN

Xây dựng công cụ đánh giá trong dạy học đọc hiểu văn bản hài kịch ở lớp 8 là một yêu cầu cần thiết nhằm đáp ứng định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Quy trình xây dựng công cụ đánh giá cần được thực hiện qua các bước cơ bản: xác định mục đích và nội dung đánh giá; lựa chọn công cụ phù hợp; xây dựng công cụ; chỉnh sửa, hoàn thiện công cụ; và tổ chức đánh giá theo bộ công cụ đã thiết kế.

Mỗi bước trong quy trình đều có vai trò riêng nhưng có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Nếu mục tiêu đánh giá được xác định rõ, công cụ được lựa chọn phù hợp, tiêu chí được thiết kế cụ thể và quá trình sử dụng được tổ chức khoa học thì kết quả đánh giá sẽ phản ánh đúng hơn năng lực đọc hiểu văn bản hài kịch của học sinh. Qua đó, giáo viên có cơ sở điều chỉnh phương pháp dạy học, học sinh có cơ hội nhận biết điểm mạnh, điểm hạn chế của bản thân, từ đó nâng cao hiệu quả học tập môn Ngữ văn. Việc xây dựng công cụ đánh giá vì thế không chỉ phục vụ kiểm tra kết quả học tập mà còn góp phần đổi mới hoạt động dạy học đọc hiểu văn bản văn học trong nhà trường trung học cơ sở.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình Giáo dục Phổ thông môn Ngữ Văn mới*.
 Đỗ Ngọc Thống, (2014) *Đổi mới đánh giá kết quả học tập môn Ngữ văn theo yêu cầu phát triển năng lực, Kĩ yếu Hội thảo Đổi mới đánh giá chất lượng học tập môn Ngữ văn ở trường Phổ thông*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
 Sái Công Hồng, Lê Thái Hưng, Lê Thị Hoàng Hà, Lê Đức Ngọc (2017), *Giáo trình kiểm tra đánh giá trong dạy học*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
 Trần Kiều (2005), *Đổi mới kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh ở nhà trường phổ thông*, Đề tài NCKH cấp Bộ, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam.